שפאסען און פאסירונגען

— פון —
יהושע זינגער

מעשה ניט פון דער הנדה

פון אב. זוסינקע.

די דאזיגע כמעט אמת'ע נעשיכטע איז א געשיכטע פון ליקער־ליבע, א לאיער, א בוטלענער און זיין בת יחידה.

די בת יחידה האט זיך פארליבט אין דעם יונגען לאיער, דער יונגער לאיער האט זיך פארליבט אין איהר פאטער'ס כשקה און סחתקים..

דער בוטלענער איז אריינגעפאלען אין די הענט פון געזעץ, ווייל ער איז מיר געווארען די קעשענעם פון די געזעץ־היטער מיט זיינע דאלארס צו שפייזען.... האט דער לאיער דעם בוטלענער פארטיידיגט, האט ער עדות פאלשע געקויפט, און האט די פאלשע עדות געהייסען פאלש שווערען, איז ער אויך אין די הענט פון געזעץ אריינגעפאלען. האט דער בוטלענער די גאנצע נעלט זיינע געספענדט זיך און דעם לאיער פון די הענט פון געזעץ זיך צו באפרייען.

איז די בת יחיה געקומען. זי האט איהר ליבע אן אלטען, רייכען זינדער אנגעגעבען. און דער אלטער רייכער זינדער האט זיך מיט הענט און פיס אין דעם גרויסען בארגען אנגעכאפט...

און די בת יחידה האט דעם אלטען זינדער און זיינע רייכטום אין איהרע הענט גענומען, און זי האט זיין אייגענטום און זיין נאלד באנוצט איהר פאטער און איהר געליבטען פון פריזאן באפרייען... און אזוי ווי זי האט געוואלט אזוי איז געווען...

און דעם אלטען, רייכען זינדער האט זי א פיינע פיונעראל געמאכט... און וועגען חתונה האבען מיט'ן לאיער האבען אלע צייטונגען געשריבען...

אונז איז גוט, דעם אלטען רייכען זינדער איז נאך בעסער.. און דער בת יחידה מיט איהר געליבטען איז בעסער פון אונז אלעמען...

נאך ערגער געווארען

א פאר פאלק קומט צו א רב זיך אפ־גט'ן. נאכדעם, ווי דער רב הערט אויס די טענות פון ביידע צדדים פרעגט ער זיי וויפיעל קינדער זיי האבען.

— פינף קינדערלאך, הייליגער רבי,

— און ווי וועט זיין מיט די קינדער־חלוקה?

דער מאן איז מרוצה צו נעהמען דריי קינדער און די פרוי צוויי, נאר דא האט זיך ווייטער אנגעהויבען א גאנצע מחלוקה וועלכע קינדער זאל נעהמען דער מאן און וועלכע די פרוי. אזוי ווי אין דעם פונקט איז דאס פאר פאלק נישט געקומען צו קיין הסכם, מאכט דער רב א פשרה:

— ווייסט איהר וואס, קינדערלאך, איהר האט אזוי לאנג געלעבט אין איינעם, טא פרובירט צו לעבען נאך א יאהר צוזאמען, אפשר וועט דערווייל אונטערקומען נאך א קינד, וועט איהר זיך קאנען לייכטער איינטיילען מיט די קינדער.

דאס פאר פאלק האט זיך געלאזט איינredען און זיי זענען אוועק צופרידענע.

אין א יאהר ארום קומט דער מאן ווידער צום רב.

— נו, וואס? — פרעגט דער רב — האט איהר באקומען נאך א קינד?

— זי האט געבויערען א צווילינג!...

א גוטע עצה

— נאסט (צום רעסטאראטאר): — וואס עצה'ט איהר מיר צו טאן נאכ'ן עסען? זאל איך מאכען א שפאציר, אדער רוהען?

רעסטאראטאר: — מיין עצה איז, אז באל נאכ'ן עסען זאלט איהר תיכף באצאהלען.

סאקראטעס.

א בריעף אין רעדאקציע

ווערטער הער רעדאקטאר: —

מיט א מאנאט צוריק איז געהרג'עט געווארען מיינער א באדרעדער פון א קאר־עקסידענט. ער איז געווען זעקס פוס הויך, און געוואוינען 184 פונט. איך בין געגאנגען צו מיין סאסייטי די היברו בני משה, און זיי האבען מיר גערעכענט פאר א חלק קרקע אויף זייער הייליגען־ארט, פופציג דאלאר, היינטיגע וואך איז געהרג'עט געווארען פון א קאר מיין צווייטער באדרעדער. א קליינינקער, א דאדזשקער, געוואוינען אין גאנצען 90 פונט. בין איך געגאנגען קויפען א שטיקעל קרקע אין מיין סאסייטי, האבען זיי פאר־לאנגט 75 דאלאר. פרעג איך: פארוואס קומט אייך פאר דעם באדרעדער טייערער, ער וועט דאך פארגעהמען נאר א העלפט פלאץ ווי מיין ערשטער באדרעדער? האב־בען זיי מיר געענטפערט, אז דער איז א קאמוניסטעל.

קענט איהר אפשר ערקלערען, פאר־וואס קומט ביי קאמוניסטעל צו רייסען? איך וויל אייך זאגען, אז איך בין אליין א פרומער מאן. איך בין שוין 30 יאהר אין די לענדער, און האב נאך קיין אין מאל ניט פארפעהלט צו דאוו־נען, אבער ביי מיר איז צדק און יושר העכער פון אלעס.

מיט אכטונג,

איזידאר פאלאצקי.

דאס וואס איהר דאוועט שוין 30 יאהר מר. פאלאצקי, האט אייך געבראכט וועניג שכל און ערפאהרונג אין ריעל־עסטייט ביזנעס. ווען א פשוטער איד קויפט א שטיקעל פלאץ אויף א בית־עולם, הייסט עס, אז ער דינגט עס נאר אויף א באשטימטער צייט, ווייל ווען משיח וועט קומען, וועט ער אויפשטעהן תחית־המתים, איבערלאזען זיין רוה און זיך אוועק־קייקלען מיט אלע אידען נאך ארץ ישראל. א קאמוניסטעל אבער שטעהט דאך ניט אויף קיין תחית־המתים, און ווען מען פארקויפט פאר איהם א שטיקעל פלאץ אויפ'ן בית עולם, הייסט עס פארקויפט אויף אייביג. ער וועט שוין דארט ליגען אזוי לאנג ווי די ערד וועט עקזיסטירען. נאנץ נאטירליך, אז דא דארף מען נעהמען מעהר געלד.

אייער סאסייטי האט געהאנדעלט לויט'ן פולען אנקלאנג פון צדק און יושר. נאט אליין וואלט אויך בעסער ניט געהאנדעלט.

* * *

מר. איזידאר לעווין, פון דאנדעס סטריט וועסט, וויל, אז דער חשוב'ער רעדאקטאר זאל איהם ערקלערען, וואס עס מיינט „אינוועסטען" און וואס „ספע־קולייישאן".

עס איז א נאנץ פשוט'ער ענין, מר. לעווין. ווען איהר לענט אריין עטליכע הונדערט דאלאר אין א ביזנעס: איז אויב די ביזנעס געהט אוועק גוט, הייסט עס, אז איהר האט אייער געלט אינוועס־טעד. פארקערט, אז איהר פטר'ט אייערע פאר דאלאר, הייסט עס, אז איהר האט ספעקולירט.

* * *

א טרעוועלער פון אויטאמאבילס אין נעקומען צו א פארמער, איהם פארקויפען א קאר. זאגט דער פארמער, איך האב טאקי א פאר דאלאר, אבער איך וויל בעסער קויפען א קוה.

זאגט צו איהם דער טרעוועלער: דו ווייסט גאר ניט, וואס פאר אן אידיאט מען וואלט דיר געהאלטען, ווען דו וועסט זיך אוועק אויף א קוה פאהרען אין שטאדט אריין!

זאגט דער פארמער: עס איז טאקי נאנץ אמת. אבער איך וועל אויסקוקען נאך א גרעסערער אידיאט, ווען איך וועל זיך אוועקשטעלען מעלקען א קאר!

* * *

אין קורצען פארשטעה איך פון מר. דזשארדזש בערנארד שאה, אז די זאך איז אזוי: אלעס וואס אין סאוויעט רוסלאנד איז זעהר גוט. נאר וואוינען איז בעסער אין ענגלאנד.

* * *

יונגער באלעבעסעל: איך בין שטאלץ צו זאגען, אז איך דערצעהל מיין ווייבעל, אלעס וואס מיט מיר פאסירט.

עלטערער וועטעראן: דאס איז נארנישט. איך דערצעהל מיינער אזעלכע זאכען וואס ניט נאר זיי האבען ניט פאסירט, נאר זיי קענען אפילו ניט פאסירען!

* * *

מיינע א בעקאנטע מיידעל האט פארלאזען איהר געליעבטען. ער האט חתונה געהאט מיט א רייכער מיידעל, טרייסט איך איהר: בעסי דארלינג, דו וועסט איהם אינגיכען פארגעסען. די צייט היילט אויס אלעס. זי איז זעהר א גרויסער דאקטאר!

"אה, יעס," האט זי טרויעריג א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ. "די צייט איז א גרויסער דאקטאר, אבער א גאנץ קנאפער שעהנהייטס ספעציאליסט."

* * *

רעסטאראטאר (צו א שנארער): איך האב אייך געגעבען יענע וואך אן אומזיסטען דינער, שיקט איהר צו מיר יעצט אלע אייערע פריינט!

שנארער: אה, ניין, מיסטער, די לייטע וואס איך שיק אייך, זיינען ניט מיינע פריינט.

* * *

א באוואוסטע גרויסע פירמע האט אויף די רעסיטס, וואס איהרע אנגע־שטעלטע סיינען אויף זייערע ווידזשעס, געדרוקט אזוי: "אייערע ווידזשעס זע־נען אייערע איינענע פריוואטע ביזנעס. איהר דארפט וועגען דעם קיינעם ניט דערצעהלען".

היינטיגע וואך איז דארט אנגעקומען א נייער אנגעשטעלטער, און איבערלע־זענדיג, וואס עס איז געדרוקט אויפ'ן רעסיט, האט ער צוגעשריבען: "געוויס, וועל איך קיינעם ניט דערצעהלען, ווייל איך אליין שעהם זיך מיט אזעלכע ווי־דזשעס, פונקט ווי איהר שעהמט זיך."

* * *

דער גדול פון ניו יארק איז אראפנע־קומען אין לאנדאן, אנטעריא, נו, האט ער אנגעפאנגען זיין געוועהנליכע רעדע:

"איין העלפט אידישע פאלק ווייסט ניט ווי די אנדערע העלפט לעבט..."

"ניט ביי אונז אין שטעדטעל!" האט איהם איבערגעשלאגען א ווייבעל, א חברה. "דא איז ניט ניו יארק!"

* * *

אין א גרויסען טייל פון די ווערק פון די נייע ענגלישע פאעטען, האט מען געדארפט אריינגלאזען אביסעל מעהר פייער, — שרייבט א קריטיקער.

און א גאנץ שעהנעם טייל פון די ווערק פון אונזערע נייע אידישע פאעטען, מעג מען לייגען איינגאנצען אויפ'ן פייער.

* * *

"האסט געהערט, פילים קאהען געהט חתונה האבען נעקסטע וואך."

"נוט דזשאב! איך האב אמת הנאה. איך האב איהם קיינמאל ניט גע־גליכען."

* * *

דער פרעזידענט פון מיין קאנגרעגיי־שאן, מיסטער דאבעלין פאצאקי, דער־צעהלט מיר, אז היינטיגע וואך האט ער געפראוועט א פריון הבן, ביי זיין אייני־קעל. האט ער פאר א כהן גענומען אונ־זער בעל־קריאה, מר. סאלאמאן קאהען דעם בוקי, און אנשטאט איהם צו געבען פינף גאלדענע טאלער, האט ער איהם געגעבען א טשעק אויף פופציגען דאלאר.

זאג איך צו איהם: "אבער איהר ווייסט דאך, אז סאלאמאן דער בוקי איז א פאלשער כהן!"

זאגט ער: "עס מאכט ניט, דער טשעק איז אויך א פאלשער!"

דאס איז אלעס וואס ער וויל

א איד האט חתונה געהאט מיט א אלמנה. האט די אלמנה אנגעגעבען דעם אידען, אז זי האט א קינד, וואס איז איהר פארבליבען פון איהר ערשטען מאן, אויך האט זי דערצעהלט, אז דער פאר־שטארבענער מאן איהרער האט איבערגע־לאזען טויזענט דאלאר חובות, וואס זי איז מחויב צו באצאהלען. וועגען איהר עלטער האט די אלמנה אנגעגעבען, אז זי איז פינף און דרייסיג יאהר אלט.

נאך דער חתונה האט זיך ארויסגע־וויזען, אז די אלמנה איז א מוטער ניט פון בלויז איין קינד, נאר פון נאנצע פינף קינדער: וועגען איהר ערשטען מאנ'ס חובות האט זיך ארויסגעוויזען, אז עס איז ניט בלויז טויזענט דאלאר, נאר דריי טויזענט, און עס האט זיך אויך ארויסגע־וויזען, אז די פרוי איז אלט ניט פינף און דרייסיג יאהר, נאר טאקע די נאנצע פונ־ציג יאהר...

האט זיך דער איד, וועלכער האט מיט דער אלמנה חתונה געהאט, ניט געפיהלט זיך איבערגעגן יום טוב'דיג צוליעב די אלע זאכען וואס ער האט אויסגעפונען וועגען זיין פרוי, און ער האט צו איהר געזאגט אין זיין פראטעסט:

— הערדזשע, מיין ווייבעלע, וואס איך וויל פון דיר: האסט געזאגט, אז דו האסט איין קינד און האסט מיר געבראכט מיט פיער קינדער מעהר, נו וואס קען איך זיך העלפען? איך וועל דאך דיינע קינדער אין גאס ניט ארויסווארפען, וועל איך מיט זיי שוין מוזען האלטען זיך, פארפאלען! וועגען דיין מאנ'ס חובות האט זיך אויך ארויסגעוויזען, אז עס איז אין דריי מאל מעהר ווי דו האסט אנגעגעבען; און עס איז שוין אויך א פארפאלענע זאך, ווייל איך האב זיך אונ־טערגענומען אויסצוצאהלען אלע דיינע חובות... נאר אלץ וואס איך וויל פון דיר איצט איז, אז דו זאלסט כאטש נישט האבען מעהר קיין יאהרען...

אזוי זאגט דער לץ

ווען א פרוי טראגט די הויזען קען דער מאן מיט איהר ניט הויזען.

* * *

אן ארימאן שטארבט קיינמאל ניט, ער בייט בלויז זיין געלעגער: ער ליגט דא אין דר'ערד, און ליגט דארטען אין דר'ערד.

* * *

א נייגציג יעהרינער וועטערען פון ביר־עגר קרעגע איז אנטלאפען מיט א דויסיג יעהרינער מיידעל.

ביידע פארדינען מעראלען. דער וועט־טעראן פאר זיין מוטה, די מיידעל פאר איהר דומהייט...

די צייטונגען מעלדען, אז זעקס מעס־בערס פון דעם "זארג ניט קלוב" זענען באגאנגען דעלבסטמארד.

די "זארגניטאיסטען" האבען אויס־געקליבען דעם זיכערסטען מיטעל גענען זארג.

* * *

כדי דעם אמת צו געפינען, מוז מען אמאל מיטנעהמען דעם שקר.

* * *

זיין קלוג פאר דעם אמת, מיינט נאך ניט, זיין קלוג אויך פאר דעם שקר.

* * *

אמאל ליגט מעהר פאלשקייט אינ'ם זאגען דעם אמת, ווי אינ'ם זאגען א ליגען.

* * *

אמאל איז פאלשקייט צו זאגען דעם אמת און אמאל איז ערליכקייט צו זאגען א ליגען.

* * *

אמת און שקר לעבען צוזאמען, ווי א אומפאסענדע פאר פאלק, וואס רייסען זיך ארום דעם גאנצען לעבען.

גראמען פון דער וואך

פון יעקב יצחק וואהלגעלערענטער

פאגראמען אין פוילען

מאסען ידיעות שטראמען פון דעם לאנד פוילען.

מ'מאכט דארטען פאגראמען מ'האגעלט מיט קויעלן.

א שווארצע פאגראם כוואליע האט זיך פארשפרייט, דאס פאלק געווארען קאליע צו הריגות צוגעגרייט.

אויף ווייטע שטרעקעס איבער'ן גאנצען לאנד די אנטיסעמיטישע ענדעקעס זענען די געהיימע האנט...

מ'פאגראמירט, מ'ראבירט אז אן ענדע אז א שיעור, הריגות ווערען דורכגעפיהרט מ'האט מורא זיך געבען א ריהר...

ניט גענוג וואס אידען ליידען דארטען פון נויט האלט מען אייזען שמידען צו ברענגען א פאלשטענדיגען טויט...

ס'כאפט אן א ציטער צו לעזען אזעלכע ידיעות, אז אויך די געזעץ־היטער שטעלען ניט אפ די פינסטערע בריות.

פוילען! ווי לאנג נאך וועסטו זיך ניט באדענקען? אז קומען וועט אויך דיין צייט די וועלט וועט עס ניט שענקען.

דו געהסט אין די טרעט פון די אמאליגע צאריסטישע לייט וועלכע האבען נאך אפגעהיט די אויגענבליקליכע צייט...

געקומען אויף זיי א מפלה, א תל געווארען ביז גאר, פארניכטעט זייער ממשלה אין געצעהלטע עטליכע יאהר...

אויך אויף דיר טוט ציינען די דארטיגע מרידה — איז ניט קיין אויפשטייגען נאר א פאלשטענדיגע ירידה...

די פוילישע רעגיערונג טענה'ט זי איז ניט שולדיג אבער וואו איז די פיהרונג צו זיין אזוי געדולדיג...

מען זאל ניט אונטערדריקען דעם שרעקליכען פאגראם גלייכגילטיג צו קוקען ווי דאס פאלק זינקט אינ'ם תהום...

גאנדהי אין ענגלאנד

פון אינדישען רונדען טיש קאנפערענץ, מיט גאר ניט אוועק גאנדהי איז דער קאנפערענץ.

אזוי מעלדען באריכטען: אין לאנדאן ניט באקומען א זיעג — פאר זיין פאלק צו פאריכטען פאהרט ער צוריק מיט זיין ציעג...

מ'האט ניט געקאנט זיך מישען — לאזט מען פון דארטען ווייסען — אויסצוגלייכען צווישען מוסולמאנער און הינדוסען.

דער פרעמיער דערקלעהרט אזוי שום חניפה — אפשר וועט זיין באשערט אויסגלייכען אין אינדיע גופא.

צום אינדישען פאלק אליין צו ריידען וועט מען דערגעהן א טאלק צום גונסטען פאר ביידען.

צי דער ענטפער איז א גוטער, וועט די צוקונפט ציינען, וועלען די געזעץ־היטער אינדישע עקשנות בויגען?

גאנדהי, פארזיכערט ענגלאנד, אז ער וועט ניט שרייען, זיין פריידליכען ווידערשטאנד, וועט ער נאר באנייען...

די תלמוד תורות אין טאראנטא

ס'זענען זיך צוזאמענגעקומען די חשוב'ע תלמוד תורה טוער, מ'האט א פראגע אויפגענומען צו באטראכטען וואס פריהער.

די תלמוד תורות פינאנצען שטעהען אין א שלעכטע לאגע, זאל מען זיי פארמאכען איינגאנצען שטעלט זיך א שווערע פראגע.

מרס. ריגמאנד געכאפט אז איהר מאן איז שוין לאנג אין דער היים ניט געווען, האט זי איהם גענומען זוכען און געפונען האט זי איהם מיט זיין נייער ווייבעל אין זיין נייער היים.... האט זי איהם אין קאורט געבראכט. פרעגט דער ריכטער ריגמאנד'ן סטייטש וואו איז יושר און מערידזש ליי־סענס? ענטפערט ריגמאנד, אז ער האט נאר פארגעסען אז ער איז פארהייראט...

האט דער ווידדיגער ריכטער באשלא־סען שיקען ריגמאנד'ן אויף עטליכע מאנ־אטען אין פריזאן ער זאל דארט קרעפ־טיגען זיין שוואכען זכרון...

צוויי פערד איז ניט איינער.

אן ארענדאר האט געהאט גרויסע צרות פון פריץ. יענער האט איהם גע־וואלט ארויסוואר פון דער ארענדע, האבען איהם די אידען געגעבען אן עצה, ער זאל פאהרען צום רבי'ן. איז ער גע־פאהרען צו א רבי'ן און זיך פאר איהם געקלאגט.

דער רבי איהם געוואונשען, אז ער זאל פטור ווערען פון די צרות.

מיט א צייט שפעטער איז דורך דעם דארף דורכגעפאהרען א רבי. דער ארענ־דאר איז אריין צום רבי'ן און אויך פאר איהם געקלאגט זיך אויף זיינע צרות, וואס ער האט פון פריץ. און דערביי האט ער דערצעהלט, אז ער איז שוין געווען ביי א רבי'ן.

— אויב דו ביזט שוין געווען ביי א רבי'ן — האט איהם ער רבי געפרעגט — נאך וואס זשע קומסטו צו מיר?

— איך ווייס דאס פון דער פראקטיק

— האט דער ישובניק געענטפערט — ווען איך דארף עפעס פיהרען אין שטאדט אריין, איז ווען אין שפאן איין 2 פערד — שלעפען זיי בעסער...

א רב א מבין

א קארגער בחור האט אפגעשטעלט א חופה ביים רב מיט א מיידעל זעהר א מיאוס'ע אבער זעהר א רייכע. נאך דער חתונה־צערעמאניע האט דער קארגער יונגערמאן אויסגעקראצט אין קעשענע 5 דאלאר און אריינגעשטופט דעם רב אין האנט.

דער רב אבער האט זיך ניט פארלא־רען, ער האט א קוק געטאן אויף דער כלה און האט דעם יונגעמאן ארויסגעגעבען 3 דאלאר.... ס'איז מעהר ניט ווערט.

פיש הערען

א פראפעסאר פארויכערט אונז, אז מאנכע סארטען פיש קענען הערען.

דאס איז קיין נייעס נישט. ערשט לעצטע וואך, ווען מיר זענען אריינגענאנ־גען אין א פיש־קראם קויפען פיש, האב־בען זיך די פיש געהערט אויף א מייל נייט.

שלעכט צו האבען א זכרון

פארגעסען אין זאכען איז ניט תמיד שלעכט, עס ווענדט זיך בלויז וואס מען פארגעסט..

פארגעסען, למשל, אז די טראבעלס, אז די ניט געצאהלטע בילס, אז דעם קרי־זיס און דערגלייכען, איז אודאי גוט, אבער ווען דער זכרון ווערט אזוי שוואך אז מען פארגעסט שוין צי מען איז פארהייראט, דאס, זעהט איהר איז שוין אין דר'ערד מיט די כוואליעס, ווי מען זאגט.

הערא'לר ריגמאנד איז א מענש, וואס ליידט פון אזא סארט שוואכען זכרון און דאס האט איהם געבראכט טראבעל איבער'ן קאפ.

ריגמאנד, נעמליך האט "פארגעסען" אין איין קלייניגקייט אז ער איז נעבאר א פארהייראטער מאן...

אז ווייבאלד ער האט פארגעסען אז דער ווייב, האט ער זיך געהאלטען פאר א בעטשלאר און א בעטשלאר האט ריג־מאנד קיינמאל ניט געוואלט זיין, האט ער זיך אויסגעזוכט א מיידעל און גראדע א יונגע, א שעהנע און מיט נדן אויך און האט זי מסדר קדושין געווען...

באלד נאכדעם איז מען, ווי דער שטיינגער איז, אוועקגעפאהרען אויפ'ן האניימון. ווען מען איז צוריק געקומען, האט מען זיך געמאכט א ליבעס נעסט און דאס פארעל האט זיך געלעבט ווי טראצקי אין דער טערקיי... האט זיך מרס. ריגמאנד געכאפט אז איהר מאן איז שוין לאנג אין דער היים ניט געווען, האט זי איהם גענומען זוכען און געפונען האט זי איהם מיט זיין נייער ווייבעל אין זיין נייער היים.... האט זי איהם אין קאורט געבראכט. פרעגט דער ריכטער ריגמאנד'ן סטייטש וואו איז יושר און מערידזש ליי־סענס? ענטפערט ריגמאנד, אז ער האט נאר פארגעסען אז ער איז פארהייראט...

האט דער ווידדיגער ריכטער באשלא־סען שיקען ריגמאנד'ן אויף עטליכע מאנ־אטען אין פריזאן ער זאל דארט קרעפ־טיגען זיין שוואכען זכרון...

צוויי פערד איז ניט איינער.

אן ארענדאר האט געהאט גרויסע צרות פון פריץ. יענער האט איהם גע־וואלט ארויסוואר פון דער ארענדע, האבען איהם די אידען געגעבען אן עצה, ער זאל פאהרען צום רבי'ן. איז ער גע־פאהרען צו א רבי'ן און זיך פאר איהם געקלאגט.

דער רבי איהם געוואונשען, אז ער זאל פטור ווערען פון די צרות.

מיט א צייט שפעטער איז דורך דעם דארף דורכגעפאהרען א רבי. דער ארענ־דאר איז אריין צום רבי'ן און אויך פאר איהם געקלאגט זיך אויף זיינע צרות, וואס ער האט פון פריץ. און דערביי האט ער דערצעהלט, אז ער איז שוין געווען ביי א רבי'ן.

פון וואגען קומט

מאגען־פארשטאפונג?

אין יעדען מענשען'ס קערפער געפינען זיך געוויסע שטאפען, וואס העלפען דעם מאגען ארבייטען. ווען מ'עסט אבער אונפאסענדע שפייזען און מ'לעבט ניט רעגעלמעסיג, פארמינדערען זיך דיזע שטאפען, און דאס פיהרט צו מאגען־פארשטאפונג.

עקס־לאקס

(אין ענגליש EX-LAX)

דער טשאקאלאד אפפיהר־מיטעל

ערזעצט דיזע שטאפען אין מאגען, פרישט אפ דאס בלוט, מאכט די מוסקולען בעסער ארבייטער און גיט די מענ־ליכקייט הנאה צו האבען פון לעבען.

עסס־לאקס קומט אויך אין פארם פון פיינען — „פיג פלייוואר".

אויב איר זארגט וועגען געלט?

זעט אונז!

מיר לייען געלט אויף מאטאר קארס — פירנגי־טשור — האנדעלס פאפירען — אדער — קאי־מייקערס

נידעריגסטע ראטעס אין שטאדט.

איהר ברויכט ניט זיין קיין שערהאל־דער, און איהר מוזט נישט צאהלען קיין דיוס.

די איינציגע קאמפאני אין טאראנטא, וואס אפערירט אונטער רעגיערונגס אויפזיכט.

CENTRAL FINANCE CORPORATION

Dundas Square and Victoria Sts: Head Office.

ברענטש אפיס — 455 ספעדיינע עווענוי

מידזוזי 1157, 1152.